

Ár 2012, föstudaginn 30. mars, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 115/2011**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 27. desember 2011, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 20. desember 2011. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 30. desember 2011, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust, með bréfi dagsettu 23. janúar 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 24. janúar 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 30. mars 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 1. apríl 2005 var skuldabréf nr. X að fjárhæð kr. 2.350.000, gefið út af A, til varnaraðila. Sóknaraðili, ásamt B, og C, tókst á hendur sjálfskuldarábyrgð á láninu. Hakað var við nei um að óskað væri eftir mati á greiðslugetu.

Fyrir liggur ódagsett yfirlýsing þar sem fram kom að samhliða því að B, sóknaraðili og C samþykktu og undirrituðu nýtt skuldabréf að fjárhæð kr. 2.350.000 til skuldbreytingar á lánum nr. Y, Z og Þ, vegna A, lýstu undirritaðir því yfir að þeim væri kunnugt um fjárhagsstöðu A og að þeim væri ljóst að miðað við fjárhagsstöðu A eins og hún væri nú, gæti brugðið til beggja átta með efndir á skuldbindingum hans. Undirritaðir höfðu kynnt sér efni bæklinga um persónuábyrgðir þriðja aðila og samkomulag um sama efni sem fjármálastofnanir eiga aðild að og þeim væri kunnugt um að A stæðist ekki greiðslumat. Undirritaðir lýstu því yfir að þeir gætu ekki borið það fyrir sig gagnvart varnaraðila að A hefði ekki staðist greiðslumat kæmi til þess að ábyrgðin yrði virk og skuldin innheimt hjá undirrituðum.

Þann 8. nóvember 2011 var aðfararbeiðni gerð. Gerðarbeiðandi var varnaraðili og gerðarþoli sóknaraðili. Þar kom fram að heildarskuld væri kr. 4.063.010 en útgefandi skuldaskjalsins var A, útgáfudagur 15. apríl 2005 og upphafleg fjárhæð kr. 2.350.000.

Þann 29. nóvember 2011 var sóknaraðila send boðun vegna fjárnáms. Sóknaraðila var tilkynnt að mánudaginn 19. desember yrði tekin fyrir beiðni um fjárnám að fjárhæð kr. 3.949.085.

Þann 22. desember 2011 var aðfarargerðin tekin fyrir hjá sýslumanninum á L. Mótmælti sóknaraðili gerðinni. Þar kom einnig fram að sóknaraðili hefði skotið málinu til úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Gerðin var stöðvuð vegna þess réttarágreinings sem var fyrir hendi milli aðila.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 20. desember 2011.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að ábyrgð hans á skuldabréfi nr. X, útgefið af A, verði metin ógild.

Sóknaraðili kveður varnaraðila ekki hafa staðið við skyldur sínar samkvæmt samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, þar sem ekki hafi farið fram greiðslumat á aðalskuldara, sbr. 3. mgr. 3. gr. samkomulagsins. Þá vísar sóknaraðili til 36. gr. laga nr. 7/1936. Máli sínu til stuðnings vísar sóknaraðili einnig til dóms Hæstaréttar í máli nr. 163/2005.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili vísar til yfirlýsingarinnar sem gefin hafi verið út í tengslum við útgáfu skuldabréfs nr. X, þar sem ábyrgðarmenn hafi gefið skilyrðislaust það loforð að þeir myndu ábyrgjast lánið án tillits til greiðslugetu lántaka. Fram komi í yfirlýsingunni að þeir hefðu kynnt sér bækling um persónuábyrgðir þriðja aðila og samkomulag um sama efni sem fjármálastofnanir eiga aðild að. Yfirlýsingin sé svo skýlaus að greiðslumat hefði engu breytt um ákvörðun ábyrgðarmanna.

Þá vísar varnaraðili til dóms Hæstaréttar í máli nr. 116/2010, þar sem málsatvik hafi verið sambærileg að því leyti að yfirlýsing ábyrgðarmanns lá fyrir sem benti til þess að hann tæki að sér ábyrgðina þótt skuldari hefði ekki staðist sérstakt greiðslumat. Þá vísar varnaraðili til úrskurðar úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 49/2011.

Varnaraðili telur að sóknaraðili hafi gert sér fulla grein fyrir skuldbindingu þeirri sem hann tókst á hendur með ábyrgðinni og verði að standa við loforð sitt.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til varnaraðila.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í

ábyrgðina, enda liggi fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Óumdeilt er að varnaraðili mat ekki greiðslugetu A, útgefanda skuldabréfs nr. X og að það verklag var ekki í samræmi við ákvæði samkomulagsins. Af fyrri úrskurðum nefndarinnar og dómafordæmum má hins vegar draga þá afdráttarlausu ályktun að vanhöld á því að framkvæma greiðslumat leiði ekki fyrirvaralaust til þess að ábyrgðarskuldbinding falli niður. Verður hér mjög að líta til 36. gr. laga nr. 7/1936 og sanngirnisjónarmiða.

Í samræmi við þann tilgang samkomulagsins að draga úr vægi ábyrgðarskuldbindinga verður að gera greinarmun á því annars vegar þegar fjármálafyrirtæki leitast við að fara á svig við efni þess með því t.d. að útbúa yfirlýsingar í stöðluðum lánsskjölum um að í ábyrgð sé gengist þrátt fyrir vitneskju um getuleysi skuldara til greiðslu og hins vegar tilvikum þar sem ábyrgðarmenn gefa sérstakar yfirlýsingar m að þeim sé kunnugt um bága stöðu skuldara og að hann standist ekki greiðslumat, lýsa vilja sínum til að gangast í ábyrgðina samt sem áður og afsala sér öllum rétti til að byggja rétt á því að greiðslumat hafi ekki farið fram. Sóknaraðili undirritaði slíka yfirlýsingu samhliða því sem hann gekkst í ábyrgð fyrir skuldabréfinu og verður að hafna því að ábyrgðinni verði vikið til hliðar á grundvelli samkomulagsins, sbr. 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa.

Í ljósi alls framangreinds verður að hafna kröfu sóknaraðila um að ógilda sjálfskuldarábyrgð hans á skuldabréfi nr. X, með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, um að sjálfskuldarábyrgð hans á skuldabréfi nr. X, að fjárhæð kr. 2.350.000, útgefnu af A til varnaraðila, F, verði metin ógild er hafnað.

Reykjavík, 30. mars 2012.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason